

ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ МАСТИТІВ

ЛІКУВАННЯ

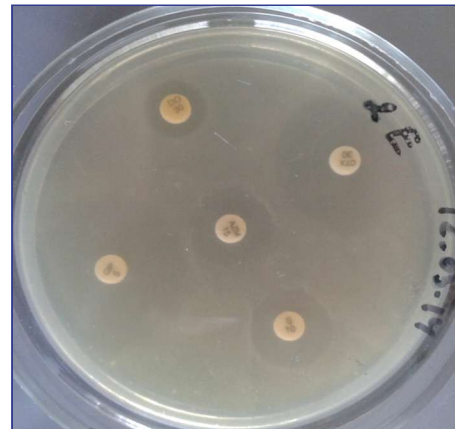
Як тільки виявлено мастит, надзвичайно важливо слідувати лікувальній програмі лікаря ветеринарної медицини і встановити ефективні методи управління виробничими процесами для успішного лікування маститів.

Програма лікування:

Програма лікування має фокусуватися на мікроорганізмах, які спричинили мастит. Тому, надзвичайно важливо з'ясувати, чи бактерія з навколишнього середовища (переважно Грам -), чи є контагіозною (переважно Грам +) і визначити її чутливість до антибіотиків.

Дотримуйтесь вказівок лікаря ветеринарної медицини:

- ✓ змінійте лікування лише за згодою лікуючого лікаря;
- ✓ дотримуйтесь призначеного дозування препаратів;
- ✓ дотримуйтесь терміну придатності ліків;
- ✓ дотримуйтеся періоду виведення.

Визначення чутливості до антибіотиків

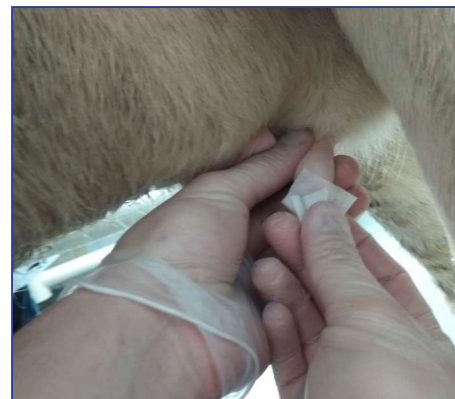
Управління виробничими процесами:

- ✓ ізолюйте і маркуйте хворих тварин;
- ✓ перед початком лікування очистіть дійки і використайте дезінфікуючий розчин;

Маркування хворих тварин

- ✓ ведіть записи історії хвороби тварин;
- ✓ змінійте годівлю, збільшуючи об'єм клітковини (сіна) і зменшуючи кількість концентрованого корму.

Дезінфекція дійки до та після лікування

Джерела:

- Intervet 2019. Guida alla prevenzione delle mastiti. Intervet Italia. Available at: http://www.msdl-animal-health.it/binaries/Guida_alla_prevenzione_delle_Mastiti_x_allevatore_tcm88-64585.pdf
- Dairy Digest 2007. Ten point mastitis control program. Available at: <http://www.dairyweb.ca/Resources/WDD82/WDD8212.pdf>
- FAO 2007. Methods of detection of mastitis. Available at: <http://agris.fao.org/agris-search/search.do?recordID=DJ2012036579>
- Hillerton et al. 2018. The Five-Point Mastitis Control Plan - A Revisory Tutorial! NMC Annual Meeting Proceedings. Available at: <https://www.ruminantia.it/wp-content/uploads/2018/03/NATIONAL-MASTITIS-COUNCIL-2018.pdf>
- A. Garcia, 2004. Contagious vs. Environmental Mastitis. ExEx 4028. Dairy Science. Available at: https://openprairie.sdstate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1125&context=extension_extra

Публікацію підготовлено в рамках швейцарсько-українського проекту «Створення системи контролю за безпечністю харчових продуктів на основі оцінки ризиків у циклі виробництва та збуту молочних продуктів в Україні», що впроваджується швейцарською консалтинговою компанією з розвитку потенціалу «САФОЗО» за фінансової підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO)

Контакти:

вул. Малопідвальна, 10,
офіс 1, Київ 01001,
Україна

Тел.: +38 044 279 87 12 (13)
Факс: +38 044 279 88 45

Web: www.safoso.com.ua

Видавець

SAFOSO

За фінансової підтримки

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ШВЕЙЦАРСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЕКТ

СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЗА БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У ЦИКЛІ ВИРОБНИЦТВА ТА ЗБУТУ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Проект з безпечності молока

ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ МАСТИТІВ

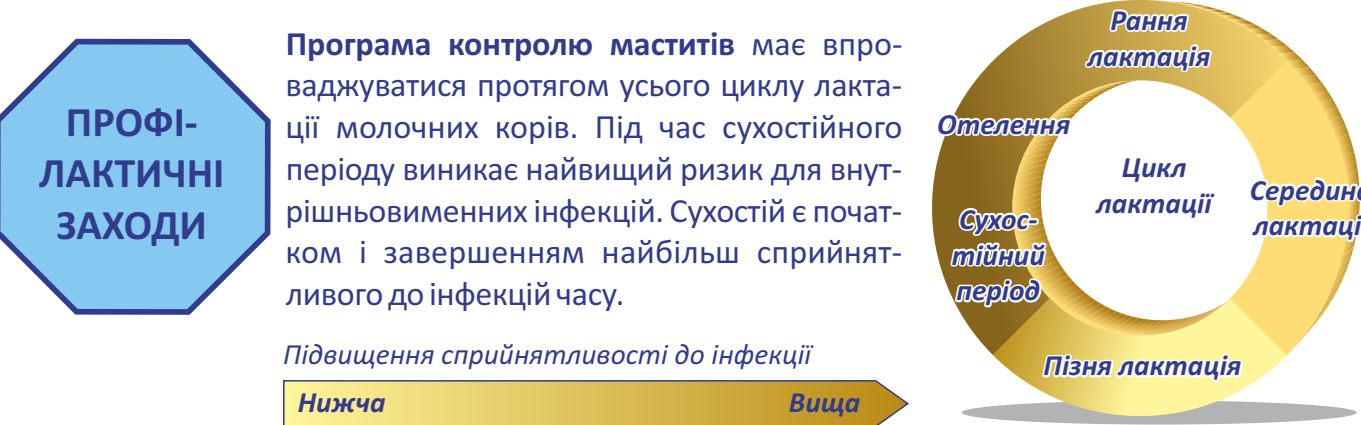
ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ МАСТИТІВ

ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ МАСТИТІВ

Мастит корів – найбільш поширене бактеріальне інфекційне захворювання, що характеризується запаленням однієї або декількох чвертей вимені і призводить до значних економічних збитків у молочному скотарстві. Залежно від походження бактерій, які викликають мастит, його поділяють на контагіозний або інфекційний (*Streptococcus agalactiae*, *Staphylococcus aureus* і *Mycoplasma spp.*) та екологічний (збудники з навколишнього середовища: *Escherichia coli*, *Klebsiella spp*, *Enterobacter*, *Streptococcus uberis* і *Strep. Dysgalactiae*).

Захворювання може проявлятися у **клінічній** (видимій) або в **субклінічній** (прихованій) формі. Це призводить до збільшення кількості соматичних клітин (КСК) і бактерій у сирому молоці, що знижує якість і безпечність молока. Також підвищується ризик появи залишків антибіотиків у молоці. Крім того, мастит значно погіршує як благополуччя і здоров'я корів, так і рентабельність молочних ферм.

З цих причин фермерам настійно рекомендується запроваджувати **Програму контролю маститів**, щоб зменшити частоту виникнення маститів у господарстві та виконати вимоги щодо якості та безпечності молока, здоров'я та благополуччя тварин.

Застосування **профілактичних заходів** є одним з найбільш економічно ефективних методів запобігання розвитку маститів. Дуже важливо визначити, які види домінуючих бактерій існують на фермі, щоб розробити кращу стратегію профілактики / контролю за хворобою. Проте всі заходи, вказані в таблиці, повинні застосовуватися постійно.

Контагіозний мастит може передаватися від корови до корови під час доїння, а тому найбільш доречними є ретельні дезінфекційні та гігієнічні практики.

Екологічний мастит переважно передається через середовище ферми (ґрунт, підстилку, гній...), тому управління виробничими процесами є визначальною для його профілактики.

	Рекомендовані профілактичні заходи, які необхідно постійно застосовувати на молочній фермі	Ефективність при контагіозному маститі	Ефективність при екологічному маститі
Процес доїння	Дезінфекція та належне використання доїльного обладнання	✓✓✓	✓
	Роздільне доїння хворих тварин	✓✓✓	✓
	Використання рукавичок та / або дезінфікуючих засобів перед доїнням наступної корови	✓✓✓	✓
	Пре- та постдипінг	✓✓✓	✓
	Витирати дійки індивідуальними й одноразовими серветками	✓✓✓	✓
	Лікування сухостійних корів	✓✓✓	✓
Управління виробничими процесами	Суха підстилка / Часта зміна підстилки	✓	✓✓✓
	Достатня площа на одну тварину і постійний санітарний контроль	✓	✓✓✓
	Підтримання чистого і сухого середовища	✓	✓✓✓
	Чистий одяг, взуття та гігієна рук персоналу	✓	✓✓✓

МОНІТОРИНГ

Моніторинг за станом здоров'я стада і молочних залоз сприяє ранньому виявленню маститів. Раннє виявлення надзвичайно важливе для лікування уражених тварин, зниження ризику поширення інфекції в стаді і гарантування якості та безпечності сирого молока.

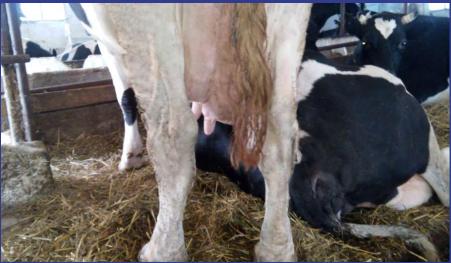
Фермери у співпраці з лікарем ветеринарної медицини мають прийняти програму моніторингу, яка базується на візуальному огляді та діагностичних тестах впродовж всього періоду лактації.

Які тварини потребують особливої уваги і догляду?

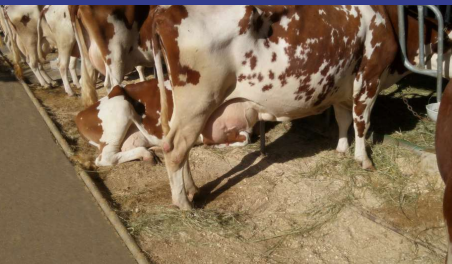
✓ Тварини з хронічним маститом;
✓ Тварини схильні до частоті захворюваності на мастит;

✓ Тварини з великою кількістю соматичних клітин;
✓ Тварини, які погано реагують на лікування маститів.

Клінічний мастит – видиме запалення молочної залози. Загальний стан здоров'я корови може бути погіршений, а зовнішній вигляд молока явно змінений.

Молоко	Вим'я	Тварина
Наявність пластівців в перших цівках молока, відхилення на рівні: ✓ консистенції (серозне молоко); ✓ кольору (жовтий колір); ✓ можливої наявності крові; ✓ зміненого запаху.	Чверть вимені уражена маститом, може бути: ✓ твердою; ✓ гарячою; ✓ збільшеною; ✓ червоною; ✓ болючою.	У випадках гострого маститу у тварин може проявлятися: ✓ пригнічення; ✓ гарячка; ✓ атонія рубця.
		
Маститне молоко (жовтого кольору з пластівцями)	Мастит правої задньої чверті вимені	Пригнічена тварина з гострим маститом

Субклінічний мастит не проявляє ознак, які чітко видно під час візуального огляду. Під час доїння молоко має природний вигляд. Субклінічний мастит виявляють шляхом лабораторного аналізу молока на кількість соматичних клітин (КСК) та підрахунку загального бактеріального забруднення (ЗБЗ), які є двома показниками здоров'я вимені та якості і безпечності молока.

Молоко	Вим'я	Тварина
Немає видимих змін: ✓ КСК індивідуальної корови висока або змінна з піками понад 800 000 клітин/мл; ✓ Каліфорнійський маститний тест (КМТ) дорівнює або перевищує 900 000 соматичних клітин/мл/чверть.	Немає видимих змін	Немає видимих змін
		
Природний вигляд молока	Відсутні видимі зміни	Відсутні видимі зміни